



# סוגיא דכלה



מסחר  
ועסקים  
בשבת



ירחי כלה תשע"ד  
כז טבת - כח טבת



# סוגיא ד'כלה' מסחר ועסקים בשבת

## סוגיא ד'אריסות', 'שכירות', ו'קבלנות דעכו"ם'

### יום א' סדר א'

- א. עיין עבודה זרה דף כ"א ע"א מתניתין 'ובכל מקום לא ישכור לו את המרחץ וברש"י שם.
- ב. גמ' עבודה זרה, כ"א ע"ב 'ובכל מקום לא ישכור' עד דף כ"ב ע"א 'הנהו מוריקאי'.
- ג. ובר"ן ע"ז כ"א ע"ב (ו ע"ב בדפי הרי"ף) ד"ה 'ומהא שמעינן' עד 'ומיהו קיבולת כלים' לגבי הא דנחלקו אי קבלנות שרי בה כבאריסות.
- ד. ובריטב"א שם ד"ה ומהדרין ומבואר מדבריהם שלכו"ע במקום שרגילות לבנות בית ע"י קבלנים אין לאסור.
- ה. ועיין בפרי מגדים סי' רמ"ד משבצות זהב סק"ב, וכן בביאור הלכה סי' רמ"ד ד"ה 'או לקצור' גבי היכא שמנהג כל העיר לבנות בתים בקבלנות, וכמו בזמנינו, דאיכא בזה מחלוקת הר"ן הנ"ל, ושאר ראשונים האם יכול להקל בזה.
- ו. ובשו"ת אגרות משה או"ח ח"ג סי' ל"ה, דכתב לחלוק על הביאור הלכה הנ"ל, ועיי"ש מאי דפסק להלכה למעשה.
- ז. לתוספת עיון עיין בתשובות חת"ס אוה"ח סי' ס'.

### יש לעיין היטב לגבי נקודות אלו:

- א. מהו החילוק שמבואר בראשונים בין אריסות וקבלנות לענין אם הישראל נהנה מהמלאכה בשבת.
- ב. מהו העצם גדר של האיסור מראית עין, האם משום שאינו יודע שעושה בקבלנות, או משום שאין החילוק בין שכיר יום וקבלנות ברור לעיני העם, והנפק"מ בזה.

## בענין 'קבלנות לזמן', ו'קבלנות שכל הנאה לישראל', ו'קובע מלאכתו בשבת'

### יום א' סדר ב'

- א. עיין טור ובי"י סי' רמ"ג, מקור וגדר האיסור לשכור א"י לעשות לו מלאכה בשבת.
- ב. שיטת מהר"י אבוהב (מובא בב"י הנ"ל בסוף דבריו) לענין קבלנות בשבת היכא דרק הישראל נהנה ממנו.
- ג. שו"ע סי' רמ"ד ס"ה בענין קבלנות לזמן, והמג"א והט"ז סי' רמ"ד ס"ה.
- ד. מ"ב סי' רמ"ד ס"ה בענין המחלוקת המג"א וט"ז הנ"ל.
- ה. שו"ע סי' רנ"ב ס"ב לענין קובע מלאכה בשבת בקבלנות ובמ"ב סי' רנ"ב ס"ב.
- ו. לתוספת עיון עיין באגרות משה ח"ד סי' נ"ד, בענין עסק של ישראל המנוהל ע"י אינו יהודי.

### יש לעיין היטב לגבי נקודות אלו:

- א. הטעם לאסור קבלנות היכא דרק הישראל נהנה ממנו.
- ב. למאי דמבואר דקבלנות במרחץ אינו אסור משום קובע מלאכתו בשבת, ורק מטעם כל הנאה לישראל.

## סוגיא ד'שכר שבת'

### יום ב' סדר א'

- א. גמ' בבא מציעא דף נ"ח ע"א נושא שכר אינו משלם עד ד"ש אומר' הגדר של איסור שכר שבת והיתר הבלעה.
- ב. ובגמ' כתובות ס"ד ע"א 'מתי הוא פוחת' עד ע"ב 'מחזי כשכר שבת' ובתוד"ה מחזי כשכר שבת .
- ג. שו"ע סי' ש"ז ס"ה ורמ"א ומ"ב שם לענין כמה פרטי דינים באיסור שכר שבת ומתי חשוב הבלעה להתיר.
- ד. ועיין עוד בטוש"ע שם ס"ד וס"ה.
- ה. ובשולחן ערוך הרב שם ס"ק ח'.
- ו. מ"ב סי' ש"ז ס"ק כ"א דמבואר שאין על הנותן איסור שכר שבת אלא על המקבל וגם שיכול להוסיף מלאכה מעט קודם שבת ובזה חשוב הבלעה להתיר.
- ז. ועיין בשו"ת נודע ביהודה תניינא או"ח סוף סימן כ"ו, ומג"א סי' רמ"ד ס"ק י"ח שמבואר בדבריהם שאין בתשלום בעד החפץ שום איסור דשכר שבת.
- ח. וע"ע בשו"ת אגרות משה או"ח ח"ד סי' נ"ט גבי בנקים שנותנים ריבית בעד כל יום, האם הריבית בעד שבת אסור משום שכר שבת.
- ט. לתוספת עיון עיין בשו"ת מהרש"ג ח"א סי' ס"ה בעניין 'שכר שבת ע"י גוי'.

### יש לעיין היטב לגבי נקודות אלו:

- א. אמאי אין בו איסור שכר שבת במרחץ של ישראל שמובא בטור רמ"ג דמותר ע"י קבלן א"י.
- ב. אמאי אין בו איסור שכר שבת בשכר שהגיע ממכירת חפצים בשבת.

## סוגיא ד'מקח וממכר בשבת'

### יום ב' סדר ב'

- א. עיין בגמ' ביצה ל"ז ע"א ברש"י ד"ה משום מו"מ.
- ב. רמב"ם הל' שבת פכ"ג הל' י"ב בגדר גזירת מקח וממכר בשבת, דמבואר שהגזירה כוללת מכירה, הלואה, שאלה, ושכירות.
- ג. שו"ע סימן ש"ז ס"ג וברמ"א שם.
- ד. ובשו"ת רעק"א סי' קנ"ט אי יכול לעשות קנין קודם שבת כדי שיחול בשבת.
- ה. ובזה ע"ע שו"ת מהרש"ג ח"ב סי' קי"ז מתי יש לחוש לדברי הגרעק"א הנ"ל ובאיזה אופן שרי לכו"ע.
- ו. ובשו"ת אגרות משה או"ח ח"ג סי' מ"ד מש"כ בסוף דבריו לדינא, האם צריך להחמיר במה שכ' רעק"א הנ"ל לענין מכירות "סטאקס".
- ז. ועיין בשו"ת מנחת יצחק ח"ג סימן ל"ד, גבי מכונה אוטומטית הפועלת בשבת.

### יש לעיין היטב לגבי נקודה זו:

- א. אמאי יש צד לאסור מו"מ קודם שבת (כמבואר ברעק"א הנ"ל), שחל על שבת, אע"פ שלדינא ודאי יכול לעשות מלאכה קודם שבת שנמשכת כל השבת כולה.